

'Look up here. I'm in heaven'

ROTTERDAM | David Bowies muzikale compagnon Tony Visconti zei het gisteren het duidelijkst: „Davids dood was niets anders dan zijn leven: een kunstwerk.” Hoe Bowie zijn naderende dood uitvoerig aankondigde op het album *Blackstar*.

STEFAN RAATGEVER

Zijn afscheidscadeau aan ons, zo betitelde producer Tony Visconti – met wie David Bowie albums als *Space Oddity*, *Heroes*, *Low* en *Lodger* maakte – het album *Blackstar* dat afgelopen vrijdag (op Bowies 69ste verjaardag) verscheen. Op dezelfde dag kwam het nummer *Lazarus* op single uit. De eerste regels van het lied: *Look up here. I'm in heaven*. En daarna: *I've got scars that can't be seen* (ik heb littekens die niet te zien zijn). In de videoclip speelt Bowie een in zijn bed ijgende ziekenhuispatiënt. En dan de liedtitel: *Lazarus* was de Bijbelse figuur die door Jezus uit de dood werd gewekt.

Het moge duidelijk zijn: ook van zijn overlijden maakte Bowie met het album *Blackstar* een artistiek project. Niet vooraf op die manier aangekondigd, maar met de kennis van vandaag louter te beluisteren als een kroniek van een naderende dood.

Rekende hij op zijn een-na-laatste album *The Next Day* (2013) nog af met de aanhoudende geruchten dat hij vanwege een hartkwaal op sterven lag (*Here I am/Not Quite Dying*), toen hij begin vorig jaar aan de opnames van *Blackstar* begon, was zijn noodlot onontkoombaar geworden. Volgens Visconti was de dood voor Bowie niets anders dan zijn leven: een kunstwerk. „David wilde het op deze manier doen, de beste manier.”

Ook regisseur Ivo van Hove, die met Bowie werkte aan een musical rondom het nummer *Lazarus* was bekend met de leverkanker die Bowies horizon plots in sprinttempo op hem af deed razen. „Hij

wilde het stuk per se voor zijn dood afgemaakt hebben,” vertelde Van Hove gisteren. Bowie was nog op de première, op 7 december in New York, maar stortte na het slotapplaus achter de coulissen in van vermoeidheid.

Het album *Blackstar*, dat Visconti en Bowie samen produceerden, staat vol verwijzingen naar Bowies naderende einde. Zo kent *Dollar Days* de zinnen *I'm trying to/I'm dying to* (of wellicht zelfs *I'm dying too*) als mantra.

In de videoclip van de titelsong, geschreven als het symbool ★, figureert een leeg ruimtepak. Ooit gedragen door Bowies alter ego, astronaut Major Tom, de hoofdpersoon uit zijn debuuthit *Space Oddity* (1969)? Waarschijnlijk wel, want wanneer een actrice het masker van de helm opzij schuift, treft ze een doodshoofd.

Ook de liedtekst, die draait om *'the day of execution'* is buitengewoon voorspellend. In het laatste deel van de bijna 10 minuten durende song zingt Bowie met rasperige stem: *I'm not a filmstar/I'm not a popstar/I'm not a white star/I'm a blackstar*. Het zijn pijnlijke regels, gezongen door een iconische artiest die wist dat zijn eigen licht aan het doven was.

Bowie kondigde eigen dood aan op zijn laatste album *Blackstar*

◀ De laatste foto van David Bowie, gemaakt op 8 januari jongstleden, op zijn 69ste verjaardag.
FOTO JIMMY KING

